

BURSA YENİŞEHİR KADIN KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU ZİYARET RAPORU

Rapor No:
2026/22

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 13/4/2026 tarihli ve 2026/344 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. GENEL BİLGİLER.....	3
A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler.....	3
B. Kurum Personeli	3
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler	4
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	5
A. Fiziksel Koşullar	5
B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri.....	9
C. Beslenme.....	11
D. Sağlık Hizmetleri	12
E. Psikososyal Servis Hizmetleri.....	15
F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal, Sportif ve Mesleki Etkinlikler	17
G. Dış Dünya ile İletişim.....	20
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	21
A. Değerlendirme	21
B. Tavsiyeler.....	21
1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler	21
2. Yenişehir Halk Eğitim Merkezine Yönelik Tavsiyeler	24
3. Bursa İl Jandarma Komutanlığına Yönelik Tavsiye	24
4. Yenişehir Belediyesine Yönelik Tavsiye	25
5. Türk Telekom'a Yönelik Tavsiye	25
6. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler	25

- ACEP** : Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi
- ARDEF** : Araştırma ve Değerlendirme Formu
- AIÖK/CPT** : Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi
- BM** : Birleşmiş Milletler
- BİSİS** : Bireyselleştirilmiş İyileştirme Sistemi
- km** : kilometre
- m²** : metrekare
- OPCAT** : İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
- para.** : Paragraf
- TIHEK** : Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
- UÖM** : Ulusal Önleme Mekanizması

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK); 6/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler (BM) Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol'ü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“Bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması olarak görev yapmak TIHEK'in görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre Ulusal Önleme Mekanizması (UÖM): *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 8'inci maddesine göre: *“Kapalı ceza infaz kurumları, iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, firara karşı teknik, mekanik, elektronik veya fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile teması olanaklı bulunduğu, yeterli düzeyde güvenlik sağlanmış ve hükümlünün gereksinimine göre bireysel, grup hâlinde veya toplu olarak iyileştirme yöntemlerinin uygulanabileceği tesislerdir.”*

5. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, TIHEK'in özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda ceza infaz kurumlarına ziyaret gerçekleştirmek TIHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.

6. Anılan görevin icrası kapsamında 7/8/2025 tarihinde Bursa Yenişehir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna¹ habersiz bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu Üyesi ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları ... ve ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ... ve ..., Uzman Psikolog ... ile Kurumumuzun talebi üzerine Bursa Valiliği tarafından görevlendirilen Hekim ... yer almıştır.

7. Ziyaret, Kurum İdaresi ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. Görüşmede TİHEK Heyeti tarafından; UÖM görevi, ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiştir. İdareden Kurum hakkında güncel bilgiler, Kurumun mevcut durumu, mahpusların² sayısı ve sınıflandırmalarına ilişkin bilgiler alınmıştır. İdare ile yapılan görüşmenin ardından Ziyaret Heyeti koğuşların bulunduğu alan ve eklentilerde incelemelerde bulunmuştur. İdarenin dahli olmadan farklı gruplardan mahpusların bulunduğu koğuşlar seçilerek buradaki mahpuslarla görüşmeler gerçekleştirilmiş ve mahpusların tutuldukları ortam yerinde gözlemlenmiştir. Heyet üyeleri tarafından görüşme gerçekleştirilen mahpuslara; TİHEK ve UÖM hakkında genel bilgi verilmiş, ziyaretin amacı ve kapsamı belirtilmiş, gizliliğe riayet edilerek rapor hazırlanacağı hususu aktarılmıştır. Görüşmeler sırasında infaz ve koruma memurları ile diğer idari personelden herhangi biri görüşme yapılan bölümlere alınmamıştır. Ardından sağlık servisi, psikososyal servis, eğitim ve öğretim servisi, manevi rehberlik servisi, kamera odası, kantin, açık ve kapalı görüş alanları, avukat görüşme alanı, personel yemekhanesi ile kapalı spor salonu ziyaret edilmiş; gerekli kayıt, belge ve defterler incelenmiştir. Ziyaret bitiminde İdare ile son bir toplantı yapılmış; ilk tespit ve gözlemler paylaşılmış, ziyaret sonrası hazırlanacak raporun İdare ve ilgili kurumlarla paylaşılarak tavsiyelerin takip edileceği ve takip ziyareti de yapılabileceği bilgisi verilmiş, ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

8. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 30/12/2024 tarihli ve 2024/1310 sayılı kararı ve Başkanlık Makamınının 1/8/2025 tarihli ve 53927 sayılı oluruna istinaden 7/8/2025 tarihinde Bursa Yenişehir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gerçekleştirilen izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

¹ Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir.

² Bu raporda kullanılan “mahpus” sözcüğü, ceza infaz kurumlarında özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hükmen tutukluları ifade etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler

9. Bursa ilinin Yenişehir ilçesinde yer alan Kurum, Bursa iline 55 kilometre (km) ve Yenişehir ilçesine 5 km mesafededir. Kuruma toplu taşıma araçları ile ulaşım sağlanabilmektedir.

10. 1995 yılında K1 tipi kapalı ceza infaz kurumu olarak faaliyete başlayan ve daha sonra kadın kapalı ceza infaz kurumu olarak hizmet vermeye devam eden Kuruma, 2014 yılında bir eklenti daha inşa edilmiştir. Kurum, 5585 metrekare (m²) açık alan üzerine inşa edilen 3610 m² kapalı alanda hizmet vermektedir.

B. Kurum Personeli

11. Kurumda, 83'ü kadın ve 49'u erkek olmak üzere toplam 132 personel görev yapmaktadır. Personelin ünvan ve sayı dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

ÜN VAN	PERSONEL SAYISI
Kurum Müdürü	1
Kurum İkinci Müdürü	1
İdare Memuru	3
Sayman	1
Sosyal Çalışmacı	2
Öğretmen	1
Psikolog	2
Hemşire	1
Sağlık Memuru	2
İnfaz ve Koruma Başmemuru	4
İnfaz ve Koruma Memuru	95
Bilgisayar İşletmeni	2
Kâtip	3
Teknisyen	4

Kaloriferci	1
Şoför	6
Aşçı	2
Hizmetli	1
TOPLAM	132

Tablo 1: Ünvan Bazında Kurum Personeli Sayısı

12. Kurumda gündüz ve dördü vardiya sistemi³ olmak üzere 2 farklı mesai tipi uygulanmaktadır. Gündüz mesaisinde görevli personel 08.00-17.00 saatleri arasında, vardiya sisteminde görevli personel ise 08.00-19.30 ile 19.30-08.00 saatleri arasında çalışmaktadır.

13. Kurumda görev yapan personelin hizmet içi eğitim programları çerçevesinde Ani Müdahale İşlemleri Eğitimi, Kadın Mahpuslar ile Çalışan Personel Uzmanlaşma Eğitimi, Annemleyim Projesi Eğitimi ve İlk Yardım ve Acil Eğitimi başta olmak üzere çeşitli eğitimler aldığı ifade edilmiştir. Ayrıca 3 personelin, uzaktan eğitim yöntemiyle insan hakları eğitimi aldığı öğrenilmiştir. Bununla birlikte personelin kişiler arası iletişim ile işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin bir eğitim almadığı bilgisi edinilmiştir.

C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler

14. Kurumun normal kapasitesi 172, artırılmış kapasitesi 295'tir.

15. Ziyaret tarihinde Kurumda 106 hükümlü, 21 hükmen tutuklu ve 141 tutuklu olmak üzere toplam 268 mahpus barındırılmaktadır. Bu mahpuslardan 6'sının yabancı⁴ uyruklu, 1'inin ise vatansız olduğu öğrenilmiştir.

16. Kurumda 12-18 yaş arası 6 çocuk mahpus bulunurken, 0-6 yaş arası 25 çocuk annelerinin yanında barındırılmaktadır.

17. İdare tarafından, Kurumda engelli mahpus bulunmadığı belirtilmiştir.

18. Ziyaret tarihi itibarıyla Kurumda kronik rahatsızlığı (Hipertansiyon, Diyabet, Astım, KOAH vb.) bulunan 63 mahpus olduğu ifade edilmiştir.

³ Dördü vardiya, 08.00-20.00 arası çalışan personelin 24 saat dinlendiği; 20.00-08.00 arası gece çalışan personelin ise 48 saat dinlendiği çalışma sistemini ifade eder.

⁴ Kurumda; 2 İran, 1 Suriye, 1 Bulgaristan, 1 Özbekistan ve 1 Ukrayna uyruklu yabancı mahpus bulunmaktadır.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

19. Kurumun idari bölümü ile mahpusların barındırıldığı alanlar aynı bina içerisinde yer almaktadır. Kurumda revir, kütüphane, doku hasarı ve travma önleyici oda⁵, avukat görüşme odaları, çamaşırhane, kapalı spor salonu, kreş, kantin ve yemekhane bulunmaktadır.

20. Kurumda fiziki şartların yetersizliği nedeniyle bazı alanların birden fazla amaçla kullanıldığı görülmüştür. Bu kapsamda, konferans salonunun aynı zamanda açık görüş alanı ve İdare ve Gözlem Kurulu iyi hal değerlendirme toplantı odası olarak, kütüphanenin öğretmen ve yardımcı personel odası olarak, 2 avukat görüşme odasının ise psikososyal servis tarafından bireysel görüşme odası olarak kullanıldığı öğrenilmiştir. Kurumda ayrıca eğitim dersliği, müstakil bir mahpus kabul birimi, mescit, eş görüş odası ve bağımsız açık görüş alanı bulunmadığı anlaşılmıştır. İdare tarafından, mevcut fiziki koşulların yetersizliği nedeniyle Kurum A Bloğunun yıkılmasının planlandığı ve projenin Cumhurbaşkanlığı yatırım planına alınması için ödenek beklendiği belirtilmiştir.

21. Kurum koşullar ve tek kişilik odalardan oluşmaktadır. Kurumda toplam 16 adet çok kişilik koğuş bulunmaktadır. Ayrıca, havalandırması bulunan 5 adet tek kişilik oda ile disiplin cezalarının infaz edildiği 6 adet hücrenin bulunduğu öğrenilmiştir.

22. Koğuşlar çoğunlukla 2 katlı olup giriş katında ortak yaşam alanı, mutfak bölümü ve havalandırma bahçesi bulunmaktadır. Ortak yaşam alanlarında; plastik masa ve sandalyeler, televizyon, buzdolabı ile Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu E-Görüş Projesi (ACEP) kapsamında görüntülü görüşme kabininin yer aldığı görülmüştür. Koğuşların üst katında ise ranzalar ile dolapların yer aldığı yatma alanı bulunmaktadır. Kurumda anneleri ile birlikte kalan çocukların barındırıldığı 2 koğuş yer almakta olup bu koğuşlar tek kattan oluşmaktadır.

23. Tek kişilik odalarda 1 adet tek kişilik yatak ve dolap bulunduğu; odalarda tuvalet ve banyonun ayrı bir bölümde yer aldığı görülmüştür. Ziyaret tarihinde bu odalardan ikisinin kullanılmakta olduğu, odalara yerleşimin bulaşıcı hastalık ve disiplin cezası nedeniyle yapıldığı öğrenilmiştir.

⁵ Mahpusların, personele veya diğer mahpuslara bedensel zarar vermesini önlemek, intihara meyilli olanların güvenliklerini sağlamak gibi amaçlarla kısa süreli kullanılan ve tehlike oluşturan durumlara karşı özel olarak hazırlanmış oda. Yumuşak oda ve süngerli oda olarak da bilinmektedir.

24. Ziyaret edilen koğuşlarda kişi sayısı kadar yatak, yastık, nevresim takımı ve battaniye bulunduğu görülmüştür. Bununla birlikte, bazı koğuşlardaki yatakların eski ve yıpranmış olduğu ve bu sebeple değişim ihtiyacının söz konusu olduğu anlaşılmıştır.

25. Ziyaret tarihinde Kurumun artırılmış kapasitesine ulaşılmamış olmasına rağmen, inceleme yapılan koğuşlarda her mahpusun kendi dolabının bulunmadığı, dolabı olmayan mahpusların çekmece kullandığı ve bazı mahpusların ranza olmaksızın yer yatağında yattığı görülmüştür.

26. Anneleri ile birlikte kalan çocukların barındırıldığı koğuşlardan birinde fayansların kırık olduğu ve banyo ile tuvalet kapılarının paslı olduğu görülmüştür. Bu durumun çocukların sağlığı açısından tehlike oluşturabileceği değerlendirilmiştir.

27. Anne yanında kalan çocukların anneleri ile aynı yatakta yattığı, kendilerine ayrı bir yatak veya beşik temin edilmediği görülmüştür. Görüşülen mahpuslar, İdare tarafından ayrı yatak veya beşğin ücret karşılığı temin edilebildiğinin ve yatağa zarar gelmesi durumunda bu ücretin de kendileri tarafından karşılanacağını bildirildiğini, bu nedenle beşik ya da ayrı yatak talebinde bulunamadıklarını ifade etmiştir. İdare tarafından, yatağa eklenen ilave bir yatağın ücret karşılığında mahpuslara sağlandığı doğrulanmıştır. Çocuğun üstün yararı bağlamında, fiziksel gelişime uygun beşik veya yatakların ücretsiz olarak sağlanmamasının, çocukların gelişim süreçlerini olumsuz etkileyebileceği değerlendirilmiştir. Ayrıca anne-çocuk koğuşunda mama sandalyesi bulunmadığı görülmüş; görüşme yapılan anneler, mama sandalyesi temin edilmesi yönünde talepte bulunmuştur.

28. Annelerinin yanında kalan çocuklara, belirli aralıklarla ve özel günlerde, psikososyal servis tarafından oyuncak yardımı yapıldığı öğrenilmiştir. Ziyaret sırasında da koğuşlardaki dolaplarda çocuklara ait oyuncaklar olduğu görülmüş, görüşme yapılan anneler, oyuncak yardımının artırılması yönünde talepte bulunmuşlardır.

29. İdare tarafından, kargo ile gelen ürünlerin kontrolleri yapıldıktan sonra haftada bir gün toplu olarak mahpuslara dağıtımının yapıldığı ifade edilmiştir. Ancak görüşülen mahpuslar, dışarıdan gelen kargoların kendilerine geç teslim edildiğini ifade etmişlerdir.

30. Ziyaret sırasında yapılan incelemede bir koğuşta buzdolabı bulunmadığı tespit edilmiştir. Görüşme yapılan mahpuslar, ortak kullanım için buzdolabı talep ettiklerini ancak bunu kendi imkânlarıyla temin etmelerinin istendiğini belirtmişlerdir. Konu İdareyle paylaşılmış, İdare tarafından Kuruma yapılan bağışların ihtiyaç sahibi mahpuslara verildiği, yeni bağışlar yapılması durumunda taleplerin karşılanacağı ifade edilmiştir.

31. İdare tarafından, Kurumda ayrı bir engelli koğuşu bulunmadığı; yaşlı, hasta ve engelli mahpuslar için klozet bulunan tek katlı bir koğuşun bu amaçla kullanıldığı belirtilmiştir.

Ancak bu koğuştaki yapılan incelemede, tuvalet ve banyoda tutunma barlarının bulunmadığı görülmüştür.

32. Kurumda 1 adet geçici koğuştaki bulunmaktadır. İdare tarafından, Kuruma yeni gelen mahpusların yaklaşık 1 hafta süreyle bu koğuştaki kaldıkları, koğuştalarının belirlenmesinin ardından buradan ayrıldıkları ifade edilmiştir.

33. Kurumda sigara içilmeyen koğuştaki bulunmamaktadır.

34. Koğuştalarının havalandırması ve doğal aydınlatması demir parmaklıklı pencereler ve havalandırma bahçesi kapıları aracılığıyla, yapay aydınlatması ise floresan lambalarla sağlanmaktadır. Aydınlatma ve havalandırmanın genel olarak yeterli olduğu gözlemlenmiş, mahpuslar tarafından bu konuda herhangi bir şikâyet dile getirilmemiştir.

35. İdare tarafından, havalandırma bahçesi kapılarının sabah sayımından önce saat 07.00’de açıldığı, akşam ise saat 20.00’de kapatıldığı ve saatlerin mevsime göre değişiklik gösterebildiği belirtilmiştir. Mahpuslarla gerçekleştirilen görüşmelerde bu bilgi doğrulanmış olup konuyla ilgili şikâyet alınmamıştır.

36. Tek kişilik odalarda bulunan mahpusların, günde 1 saat süreyle havalandırmadan yararlandığı bilgisi alınmış ve bu durum görüşülen mahpuslar tarafından da teyit edilmiştir.

37. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, havalandırma bahçelerindeki rögar kapaklarında giderilmeyen bir arıza olduğunu ve bu nedenle sürekli olarak kötü koku geldiğini belirterek durumdan şikâyetçi olmuşlardır. İdare tarafından kokunun, ilçe genelinde yaşanan altyapı sorunundan kaynaklandığı ve bu sebeple arızanın giderilemediği ifade edilmiştir.

38. Ziyaret edilen koğuştaki ve odalarda acil çağrı butonlarının bulunduğu ve çalışır vaziyette olduğu görülmüş, mahpuslar tarafından butona basıldıktan sonra 1-2 dakika içerisinde görevli personelin geldiği belirtilmiştir.

39. Koğuştalarının temizliği mahpuslar tarafından yapılmaktadır.⁶ İdare tarafından koğuştalarına aylık olarak temizlik malzemesi verildiği, mahpusların ayrıca kantinden de malzeme temin edebildikleri belirtilmiştir. Ziyaret edilen koğuştalarının genel olarak temiz olduğu görülmüştür. Bununla birlikte, görüşülen mahpuslar temizlik malzemelerinin daha sık aralıklarla verilmesi yönünde talepte bulunmuşlardır.

40. İdare tarafından sunulan bilgi ve belgelerin incelenmesi sonucunda, Kurumda ayda 1 defa haşere ve kemirgen ilaçlaması yapıldığı anlaşılmıştır. Görüşme gerçekleştirilen

⁶ 5275 sayılı Kanun’un “Sağlığın korunması kurallarına uyma” başlıklı 27’nci maddesine göre; “Hükümlü, sağlığının korunması ve salgın hastalıkların önlenmesi için gerekli ve alınmış tedbirlere uymak, kişi sağlığı için tehlike doğuran durumları gecikmeksizin kurum yönetimine bildirmek, kendi ve içinde yaşadığı ortamın temizliğine uygun davranışlar göstermek zorundadır.”

mahpuslar, yapılan ilaçlamanın her alanı kapsamadığını belirtmiş; ziyaret sırasında da koğuşlarda haşere bulunduğu gözlemlenmiştir.

41. Kurumda ısınma, doğalgaz yakıtı kullanılan kalorifer sistemi aracılığıyla sağlanmaktadır. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, kış aylarında koğuşların yeterince ısınmadığını ve mevcut kaloriferlerin yetersiz kaldığını ifade etmişlerdir.

42. Kurumda bulunan tüm koğuşlara herhangi bir kota uygulaması veya saat sınırlaması olmadan sıcak ve soğuk suyun verildiği İdare tarafından belirtilmiş, bu durum görüşülen mahpuslar tarafından da doğrulanmıştır.

43. Kurumda 1 adet çamaşırhane bulunmaktadır. Çamaşırhanede 2 adet sanayi tipi ve 1 adet ev tipi çamaşır makinesi ile 1 adet sanayi tipi kurutma makinesi olduğu görülmüştür. Her koğuşun çamaşırının haftalık olarak, kendilerine ayrılan gün ve saatte ücretsiz bir şekilde yıkandığı öğrenilmiştir. Bununla birlikte, görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, çamaşırının gereği gibi yıkanmadığı ve yeterince temiz gelmediği yönünde şikâyette bulunmuşlardır.

44. Kurumda 1 adet yumuşak oda bulunmaktadır. Odanın duvarlarının tamamen yumuşak malzeme ile kaplandığı, odada 1 adet güvenlik kamerası ve sifon sistemi olmayan taşsız tuvalet gideri bulunduğu, doğal aydınlatmanın ve havalandırmanın tavana yakın şekilde konumlandırılmış demir parmaklıklı bir pencere ile, yapay aydınlatmanın ise dışarıdan kontrol edilebilen korumalı bir lamba ile sağlandığı görülmüştür. Odada yer alan kamera açısının, mahpusların mahremiyetini korumak amacıyla tuvalet bölümünü görüntüleyemeyecek şekilde ayarlandığı ancak odanın bir bölümünün kamera açısına dâhil olmadığından kör nokta teşkil ettiği tespit edilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından yumuşak odaya giriş ve çıkışların kayıt altına alındığı defter kontrol edilmiş, odanın son 1 yıl içinde kullanılmadığı anlaşılmıştır.

45. Kurumda 68 adet güvenlik kamerası bulunmaktadır. İdare tarafından, bu kameralardan birinin 360 derece hareket özelliğine sahip olduğu, genel ve kısmi aramalarda ve olağüstü durumlarda yaka kamerası kullanıldığı, kameraların kayıt süresinin genellikle 3 ay olduğu ancak bu sürenin değişiklik gösterebildiği ve kayıtların izlendiği merkez kontrol odasında sürekli olarak personel bulunduğu belirtilmiştir.

46. Kameraların koridorlar ile kurumun iç ve dış ortak kullanım alanlarında bulunduğu, koğuş içlerinde, ortak yaşam alanlarında ve havalandırma bahçelerinde kamera bulunmadığı görülmüştür. Kameraların konumlandırılması nedeniyle bazı alanlarda kör noktalar olduğu tespit edilmiştir. İdare tarafından kamera sisteminin eski olduğu, yenilenmesi ve sayısının artırılmasının planlandığı ifade edilmiştir.

47. Kurum koridorlarında yangın söndürme tüpleri, yangın vanası ve hortumu, duman tahliye fanları ile olası yangın durumları için yüksek sesli bir uyarı sistemi bulunmaktadır.

Kontrol edilen yangın söndürme tüplerinin dolu olduğu ve son kullanım tarihlerinin geçmediği anlaşılmıştır.

B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri

48. Kurum İdaresi tarafından; ilk kabul sırasında kolluk görevlileri eşliğinde Kuruma getirilen mahpusun darp/cebir raporu alındığı, evraklarının kontrol edilip kimlik doğrulamasının yapıldığı, görevli personel tarafından üst ve eşya aramasının gerçekleştirilerek duyarlı kapıdan geçirildiği ve Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemine kaydının oluşturulduğu belirtilmiştir.

49. Kurumda fiziki koşulların yetersizliği sebebiyle ayrı bir mahkûm kabul birimi bulunmamakta; bu birimce yerine getirilen işlemler, koridora yerleştirilmiş bir masanın bulunduğu alanda gerçekleştirilmektedir. Geçmişe dönük kamera kayıtlarının incelenmesi neticesinde mahpusların Kuruma ilk kabullerinde duyarlı kapıdan geçirildiği, eşyalarının arandığı, gerekli evrak işlemlerinin tamamlandığı ve sonrasında üst aramalarının yapıldığı görülmüştür. Yapılan incelemede aramaların, koridorun paravanla kapatılmış ve kameranın görüş alanı dışında kalan bir bölümünde gerçekleştirildiği anlaşılmıştır.

50. İdare tarafından, makul ve ciddi emarelerin bulunduğu şüpheli durumlarda Kurum en üst amirinin onayı ile detaylı arama işlemi yapıldığı ve bu esnada mahpusa tek kullanımlık önlük verildiği bilgisi paylaşılmıştır. Buna karşılık görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, Kuruma ilk kabulde yapılan aramada kendilerine tek kullanımlık önlük verilmediğini ifade etmiştir. Gerçekleştirilen incelemelerde Kurumda tek kullanımlık önlük bulunmadığı görülmüştür.

51. İdare tarafından Kuruma kabul edilen mahpuslara gerekli bilgilendirmelerin yazılı ve sözlü olarak yapıldığı, tüm mahpuslara Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan “Tutuklu-Hükümlü El Kitabı”nın teslim edildiği belirtilmiştir. Söz konusu el kitabının Kurumda Türkçe, İngilizce ve Arapça dillerinde nüshalarının bulunduğu görülmüştür.

52. Kurumda günde 2 defa sayım yapıldığı hem İdare hem de görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından ifade edilmiştir.

53. Mahpusların yazdığı dilekçelerin, görevli personel tarafından sabah sayımı esnasında teslim alındığı, dilekçelerin konusuna göre tasnif edilerek ilgili birimlere havalesinin yapıldığı ve talepleriyle bağlantılı olumlu ya da olumsuz sonuçlar hakkında mahpuslara bilgi verildiği öğrenilmiştir. Yapılan görüşmelerde de bu husus doğrulanmış olup mahpuslar

tarafından verdikleri dilekçelerin ilgili makamlara gönderilmesinde genel olarak bir sorun yaşanmadığı ve talep etmeleri halinde kendilerine çıkış numarası verildiği ifade edilmiştir.

54. İdare tarafından, mahpusların koğuşlara yerleşiminin mevzuata⁷ uygun olarak; hükümlü-tutukluluk durumu, yaş ve sağlık durumu gibi kriterlere göre yapıldığı belirtilmiştir. Bununla birlikte, fiziki şartların yetersizliği nedeniyle terör suçundan kalanlar haricinde suç tipine göre bir ayırım yapılamadığı ifade edilmiştir. 12-18 yaş aralığındaki çocuk mahpusların ve 0-6 yaş aralığındaki çocukları ile birlikte kalan annelerin, kendilerine ayrılan koğuşlarda barındırıldığı görülmüştür. Ayrıca tutuklu ve hükümlülerin, Kurum imkanları elverdiği ölçüde ayrı koğuşlarda tutulduğu öğrenilmiştir.

55. Kurum İdaresi tarafından son 1 yıl içerisinde işkence ve kötü muamele iddiasıyla Kuruma başvuran mahpus bulunmadığı ifade edilmiştir. Ziyaret sırasında görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, kendilerine karşı işkence ve kötü muamele konusu olabilecek herhangi bir davranışta bulunulmadığını, ancak bazı personelin kendileri ile yüksek sesle ve tehditkâr bir üslupla iletişim kurduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca bazı Roman mahpuslar, kimi personelin kendilerine karşı ayrımcı bir dil kullandığı yönünde şikâyetlerini dile getirmişlerdir.

56. Kurum İdaresi tarafından, son 1 yıl içerisinde Kurumda bir mahpusun vefat ettiği ifade edilmiştir. Olay yeri inceleme ve ölü muayene tutanaklarının incelenmesi sonucunda mahpusun doğal ölüm nedeniyle vefat ettiği anlaşılmıştır.

57. İdare tarafından ödül alması uygun görülen mahpusların, İdare ve Gözlem Kurulu tarafından belirlendiği ve mevzuat hükümleri⁸ çerçevesinde ödülün yararlandırıldığı belirtilmiştir. Ancak, mevzuatta yer alan eşle mahrem görüşme ödülünün uygulanabilmesi için Kurumda eş görüşme odası bulunmadığı tespit edilmiştir. Gerçekleştirilen görüşmelerde, mahpuslardan ödül uygulamasına ilişkin bir şikâyet alınmamıştır.

⁷ 5275 sayılı Kanun'un "Hükümlülerin gruplandırılması" başlıklı 24'üncü maddesine göre: "(1) Hükümlüler; a) İlk defa suç işleyenler, mükerrirler, itiyadî suçlular veya suç işlemeyi meslek edinenler, b) Aklî ve bedensel durumları nedeniyle veya yaşları itibarıyla özel bir infaz rejimine tâbi tutulması gerekenler, c) Tehlike hâli taşıyanlar, d) Terör suçluları, e) Suç örgütlerine veya çıkar amaçlı suç örgütlerine mensup olan suçlular, gibi gruplara ayrılırlar. (2) Hükümlüler ayrıca yaşları, hükümlülük süreleri ve suç türleri itibarıyla da gruplandırılırlar."

⁸ 14/9/2021 tarihli ve 31598 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik'in "Ödül Türleri" başlıklı 7'nci maddesine göre: "(1) Hükümlü ve tutuklulara; a) Kapalı ceza infaz kurumlarındaki evli hükümlü ve tutuklulara, kurum personelinin yakın nezareti olmaksızın eşleri ile mahrem görüşme, b) Haftalık açık veya kapalı ziyaret süresini uzatma, c) Kapalı ziyaret yerine açık ziyaret yapma, ç) Üst üste kullanılmayan ziyaret sürelerini toplu olarak kullanma, d) Haftalık telefonla görüşme sayı veya süresini artırma, e) Sosyal, kültürel veya sportif etkinliklerden öncelikli ve daha uzun süreli yararlanma, f) Haftalık harcama miktarını yarı oranında artırma, g) Tek kişilik odada televizyon bulundurma, ğ) Hediye, h) Takdir belgesi, ı) Tavsiye mektubu ödülü verilebilir."

C. Beslenme

58. İdare tarafından Kurumda 3 öğün yemek verildiği, yemeklerin Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen günlük iaşe bedeli göz önünde bulundurularak Kurum mutfağında hazırlandığı ve görevli infaz ve koruma memurları ile işçi mahpuslar tarafından dağıtımının yapıldığı ifade edilmiştir. Kurum personeli ile mahpusların aynı yemeği tükettiği, hazırlanan yemeklerden alınan numunelerin 72 saat süreyle saklandığı⁹ öğrenilmiştir. Kurumda diyetisyen bulunmadığı için yemek listelerinin diyetisyen kontrolünden/onayından geçmeden hazırlandığı belirtilmiştir.

59. İdare tarafından yemek listelerinin haftalık olarak hazırlandığı ve mahpuslara düzenli olarak duyurulduğu belirtilmiştir. Ancak görüşülen mahpuslar, yemek listelerinin kendileri ile önceden paylaşılmadığını ifade etmişlerdir.

60. Görüşülen mahpuslardan bazıları tarafından yemek miktarının yetersiz ve yemeklerin çok yağlı olduğu dile getirilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından öğle yemeği Kurumda yenilmiş; yemeklerin lezzetli ve doyurucu olduğu, yemek miktarı ve çeşitliliğinin yeterli olduğu anlaşılmıştır.

61. İdare tarafından anne yanında kalan çocuklar için günlük olarak süt, meyve suyu, kefir, bebek maması ve kuruyemiş gibi çeşitli ek gıdaların verildiği belirtilmiştir. Ancak bazı mahpuslar tarafından, çocuklar için verilen yiyeceklerin kısıtlı olduğu ve daha önceden verilen kefir gibi bazı ürünlerin bir süredir verilmediği ifade edilmiştir. Ayrıca Ziyaret Heyetinde yer alan hekim tarafından, bazı çocuklarda dış görünüşleri itibarıyla yetersiz beslenmeye işaret eden bulguların gözlemlendiği tespit edilmiştir.

62. İdare tarafından, kronik hastalık, hamilelik ve emzirme gibi nedenlerle özel beslenme ihtiyacı olan mahpuslar için hekim raporu doğrultusunda özel diyet listeleri hazırlandığı belirtilmiştir. İncelenen belgelerden, ziyaret tarihi itibarıyla 6 mahpusun bu uygulamadan yararlandığı anlaşılmıştır. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslardan bu hususa ilişkin herhangi bir şikâyet alınmamıştır.

63. Kurum bünyesinde faaliyet gösteren 1 kantin bulunmaktadır. İdare tarafından mahpusların, ACEP sistemi üzerinden güncel ürün ve fiyat listesine ulaşabildikleri ve haftalık kantin siparişlerini bu sistem aracılığıyla verebildikleri belirtilmiştir. Ayrıca, sistemde arıza

⁹ 26/9/2008 tarihli ve 27009 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Gıda Güvenliği ve Kalitesinin Denetimi ve Kontrolüne Dair Yönetmelik’in 8’inci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca: “Kamu-özel kurum ve kuruluşları ile mahallinde üretilerek toplu tüketime sunan işyerleri ve yemek fabrikaları, ürettiği yemek partisinin her çeşidinden alınan bir örneği 72 saat uygun koşullarda saklamakla yükümlüdür.”

olması durumunda mahpusların, ürünlerin yer aldığı basılı listeler üzerinden de siparişlerini oluşturabildikleri bilgisi edinilmiştir.

64. Gerçekleştirilen görüşmelerde mahpuslar tarafından, kantinde ürün çeşitliliğinin yetersiz olduğu, özellikle çocuklar için defter gibi kırtasiye malzemelerinin bulunmadığı ifade edilmiştir. Ayrıca mahpuslar, kahvaltılık ürün çeşitliliğinin ve çocuklara yönelik gıda ürünlerinin artırılması yönünde talepte bulunmuşlardır. İdare tarafından, Kurumda kantin için soğuk hava deposu bulunmaması nedeniyle kahvaltılık ürün çeşitliliğinin artırılmadığı belirtilmiştir. Kantinde ve kantin listesinde yapılan incelemelerde yaklaşık 390 çeşit ürünün yer aldığı, temel gıda ve kişisel bakım ürünlerinin yeterli olduğu, ancak çocuklara yönelik gıda ve kırtasiye malzemeleri ürünlerinin yetersiz kaldığı anlaşılmıştır.

65. Ziyaret Heyeti tarafından kantinde yapılan incelemede; ürün fiyatlarının dış piyasa ile uyumlu olduğu değerlendirilmiş olup ürünlerin son kullanma tarihlerine ilişkin herhangi bir olumsuzluğa rastlanmamıştır.

66. Mahpusların içme suyu ihtiyaçlarını şebeke suyu aracılığıyla karşıladıkları, ayrıca kantinden de ambalajlı su satın alabildikleri öğrenilmiştir. Görüşülen mahpuslar tarafından konuya dair bir şikâyet ileilmemiştir. Kontrol edilen belgelerden, ziyaret tarihinden önce gerçekleştirilen en son su analizinin 2/5/2024 tarihine ait olduğu belirlenmiştir. Bu analizde, alınan numunelerin 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik limitlerine uygun bulunduğu, ancak çay ocağından alınan numunenin pH değerinin standartların dışında kaldığı anlaşılmıştır. Ziyaret sonrasında yaptırılan ve Kurumumuza iletilen 8/9/2025 tarihli güncel analiz sonuçları incelendiğinde ise, şebeke suyunun çay ocağı da dahil olmak üzere, ölçüm yapılan tüm noktalarda ilgili yönetmeliğe tam olarak uygun olduğu görülmüştür.

D. Sağlık Hizmetleri

67. Kurum sağlık servisinde 2 sağlık memuru ve 1 hemşire hafta içi her gün 08.00-17.00 saatleri arasında görev yapmaktadır. Ayrıca, Yenişehir İlçe Sağlık Müdürlüğü tarafından görevlendirilen 1 aile hekimi, her hafta pazartesi ve perşembe günleri yarım gün süreyle Kurumda hizmet vermektedir.

68. Sağlık servisinde 1 adet revir odasının bulunduğu, mahpus muayenelerinin bu odada gerçekleştirildiği, hasta mahremiyetinin sağlanması amacıyla paravan kullanıldığı görülmüştür. Ayrıca Kurum revirinde engelli, yaşlı veya hasta mahpusların kullanımına yönelik 1 adet tekerlekli sandalye ve 1 adet koltuk değneği bulunduğu görülmüştür. İdare tarafından,

muayeneler sırasında güvenliği sağlamak amacıyla infaz ve koruma memurunun da odada bulunduğu; ancak hastanın mahremiyetinin gerektirdiği durumlarda, hekim onayıyla muayenenin memur bulunmaksızın da gerçekleştirilebildiği belirtilmiştir.

69. Ziyaret Heyetinde yer alan hekim tarafından yapılan incelemede, sağlık servisinde acil müdahale seti ve ilk yardım çantası gibi gerekli ekipmanların bulunduğu görülmüş, bu ekipmanlarda yer alan malzemelerin yeterli olduğu tespit edilmiştir. İnceleme sırasında son kullanma tarihi geçmiş bir ilaç veya sarf malzemesine rastlanmamıştır.

70. Görüşülen mahpuslar tarafından, revire çıkma taleplerinin karşılanmasının uzun sürdüğü ifade edilmiştir. Ancak, revir kayıtları üzerinde yapılan incelemede, dilekçe yazan mahpusların yaklaşık 2 hafta içerisinde muayene edildiği anlaşılmıştır. İdare tarafından, yoğunluk nedeniyle muayene taleplerinin dilekçe tarihine göre sıraya konulduğu; bununla birlikte kronik hastalığı bulunan, düzenli ilaç kullanan, hastane takibi önerilen veya acil durumu olan mahpuslara öncelik verildiği belirtilmiştir.

71. İncelenen belgelerden, haftalık olarak yaklaşık 150 mahpusun muayene olmak veya ilaç yazdırmak amacıyla talepte bulunduğu; Kurumda görevli aile hekimi tarafından haftada yaklaşık 100 muayene gerçekleştirildiği öğrenilmiştir. Doktorun Kurumda bulunmadığı günlerde ise günlük ortalama 25–30 mahpusun enjeksiyon, pansuman, tansiyon ölçümü veya sağlık danışmanlığı gibi nedenlerle revire başvurduğu belirtilmiştir. Son 1 yıl içerisinde gerçekleştirilen sağlık hizmetlerine ilişkin sayısal veriler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

GERÇEKLEŞTİRİLEN İŞLEMLER	TOPLAM
Revir Muayene Sayısı	4337
Yenişehir Devlet Hastanesi Sevk Sayısı	786
Yenişehir Dış Hastanesi Sevk Sayısı	459
Bursa Şehir Hastanesi ve Diğer Üst Merkez Hastaneleri Sevk Sayısı	804
112 Acil Sevkleri	249

Tablo 2: Son 1 Yıl İçerisinde Gerçekleştirilen Sağlık Hizmetlerine İlişkin Veriler

72. İdare tarafından, mahpusların hastaneye sevklerinin ilk olarak Yenişehir Devlet Hastanesine, buradaki muayene veya tedavinin yetersiz kaldığı durumlarda ise Bursa'daki diğer hastanelere gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Görüşme yapılan mahpuslar, hastaneye sevk edilmeleri gereken durumlarda uzun süre beklemek zorunda kaldıklarını dile getirmişlerdir.

Konuya ilişkin olarak Kurum İdaresi ile gerçekleştirilen görüşmelerde ise, sevklerde yaşanan gecikmelerin, jandarma personeli sayısının eksikliğinden ve ring araçlarının yetersizliğinden kaynaklandığı ifade edilmiştir.

73. Mahpusların psikiyatrik olmayan ilaçları kutuyla yanlarında bulundurabildikleri, kırmızı ve yeşil reçeteli ilaçlar ile kontrole tabi diğer ilaçların ise revir biriminde muhafaza edilerek, görevli memur gözetiminde ve günlük dozlar halinde mahpuslara verildiği öğrenilmiştir.

74. Ziyaret sırasında, kırmızı ve yeşil reçeteli ilaçlar ile kontrole tabi diğer ilaçların gün içerisinde kilitli olmayan bir kutuda muhafaza edildiği görülmüştür. Bu durum İdare ile paylaşılmış, ziyaret sonrasında Kurum İdaresi tarafından, söz konusu ilaçların kilitli bir dolap içerisinde muhafaza altına alındığına ilişkin bildirim ve görseller tarafımıza iletilmiştir.

75. Revirde muayene kayıtları ile psikiyatri muayene ve enjeksiyon kayıt defterlerinin düzenli olarak tutulduğu görülmüştür. Gerçekleştirilen görüşmelerde sağlık durumları konusunda şikâyette bulunan mahpusların isimleri rızaları doğrultusunda not edilmiş ve Ziyaret Heyeti tarafından ilgili mahpusların sağlık dosyaları incelenmiş, herhangi bir soruna rastlanmamıştır.

76. Acil sağlık durumlarında 112 Acil Çağrı Merkezinin aranarak sağlık ekibinin değerlendirmesi üzerine mahpusların ambulansla en yakın tam teşekküllü hastaneye sevkinin yapıldığı belirtilmiştir.

77. Kurumda bulaşıcı hastalığı bulunan mahpusların tek kişilik odalara yerleştirildiği öğrenilmiştir. Ziyaret tarihinde tüberküloz tanılı 1 mahpus bulunduğu, tedavisinin verem savaş dispanseriyle yürütüldüğü ve personel için koruyucu önlemlerin alındığı öğrenilmiştir.

78. Ziyaret tarihi itibarıyla Kurumda açlık grevinde olan mahpus bulunmadığı bilgisi edinilmiştir.

79. Kurumda dış hekimi bulunmadığı, dış tedavisine ihtiyacı olan mahpusların Kurum dışındaki ilgili sağlık kuruluşlarına sevk edildiği öğrenilmiştir. Görüşülen mahpuslar tarafından da bu husus doğrulanmış olup konuya ilişkin herhangi bir şikâyet iletilmemiştir.

80. İdare tarafından, Kuruma haftada 1 defa yarım gün süreyle bir psikiyatristin geldiği ifade edilmiştir.

81. Annesi yanında kalan çocukların aşı takvimlerinin aile hekimliği tarafından takip edildiği ve zamanı gelen aşılarının yapıldığı öğrenilmiştir.

E. Psikososyal Servis Hizmetleri

82. Psikososyal serviste 2 psikolog, 2 sosyal hizmet uzmanı ile 2 infaz ve koruma memuru hafta içi her gün 08.00-17.00 saatleri arasında görev yapmaktadır.

83. Kurumda psikososyal servis faaliyetlerine tahsis edilmiş ayrı bir bireysel görüşme veya grup çalışması odasının bulunmadığı, görüşmelerin boydan boya cam bölmeli olması nedeniyle mahremiyet açısından uygun olmayan avukat görüşme odalarında gerçekleştirildiği bilgisi alınmıştır. Bu durumun, avukat ziyaretleriyle çakışan zamanlarda psikososyal görüşmelerin ertelenmesine yol açtığı belirtilmiştir.

84. Psikososyal servis personeli tarafından, Kuruma kabulü yapılan mahpuslar ile en geç 3 gün¹⁰ içerisinde görüşme yapıldığı ve “Bireyselleştirilmiş İyileştirme Sistemi (BİSİS)”¹¹ kapsamında; “İlk Görüşme Formu” ve “Araştırma Değerlendirme Formu (ARDEF)” doldurulduğu belirtilmiştir. ARDEF yoluyla elde edilen sonuçlar doğrultusunda mahpusun risk ve ihtiyaçları belirlenerek bireyselleştirilmiş psikososyal destek programı hazırlandığı öğrenilmiştir.

85. Mahpuslarla ilk görüşme sonrasında yapılan bireysel görüşmelerin, mahpuslardan gelen dilekçeler, diğer birimlerin yönlendirmeleri veya servis personelinin gerekli görmesi hâlinde gerçekleştirildiği ifade edilmiştir. Serviste günde ortalama 9, haftada ortalama 45 bireysel görüşme yapıldığı ve 1/8/2024-7/8/2025 tarihleri arasında toplam 2298 görüşme gerçekleştirildiği bilgisi edinilmiştir. İncelenen belgelerden, görüşme talebinde bulunan mahpuslarla mümkün olduğunca aynı gün içinde görüşme yapılmaya özen gösterildiği anlaşılmıştır.

86. Son 1 yıl içerisinde "Kadın Hükümlüleri Destekleme Programı (DEPAR)", "Sigara, Alkol ve Madde Bağımlılığı Programı (SAMBA)" ve "Ayrılık Acısı Müdahale Programı" kapsamında grup çalışmaları düzenlendiği ve bu çalışmalardan toplam 58 mahpusun

¹⁰ Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "Kuruma alınma ve kayıt işlemleri" başlıklı 55'inci maddesinin beşinci fıkrasının (a) bendine göre: "Kuruma gelen her hükümlü kabul odasına alınır. Bu süre içerisinde hükümlünün kuruma uyumuna yönelik yardım yapılarak, gerekli olan bilgiler sözlü ve yazılı olarak kendisine bildirilir. Kabul odasına alınan hükümlü burada en çok üç gün kalır."

¹¹ "BİSİS 3 Aşamadan oluşmakta olup öncelikle Kurum kabul biriminde görevli eğitim almış infaz ve koruma memuru tarafından "ARDEF- Kurum Kabul Formu" doldurulmakta, sonra Psikososyal Yardım Servisinde görevli ve eğitim almış infaz ve koruma memuru tarafından ARDEF- Psikososyal Memur" formu doldurulmakta, son olarak da Psikososyal Yardım Servisinde görevli Psikolog ve/veya Sosyal Çalışmacı tarafından "Psikososyal Uzman Formu" doldurularak hükümlünün risk ve ihtiyaçları belirlenmekte ve sonucunda her hükümlü tutuklu için bireyselleştirilmiş psikososyal destek ve müdahale programı hazırlanmaktadır. ARDEF'ten çıkan sonuçlar doğrultusunda hükümlü ve tutuklular ihtiyaçlarına uygun bireysel müdahale ya da grup çalışmalarına yönlendirilmektedir." <https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/yardm-programi> (E.T.:3/3/2026)

yararlandığı öğrenilmiştir. Ayrıca 16/8/2024-18/7/2025 tarihleri arasında “Hükümlü Hakları”, “Madde Bağımlılığı”, “Aile ve Aile İçi İletişim” ile “Evlilikte İletişim ve Yaşam Becerileri” gibi çeşitli konularda seminerler düzenlendiği ve bu seminerlere toplam 370 mahpusun katılım sağladığı bilgisi edinilmiştir.

87. Psikologlar tarafından yapılan görüşmeler sonucunda intihar riski taşıdığı değerlendirilen mahpuslar hakkında “İntihar ve Kendine Zarar Verme Risk Değerlendirme Toplantıları (Vaka Toplantısı)”¹² yapıldığı ifade edilmiştir. Bu kapsamda son 1 yıl içerisinde 9 vaka takibine ilişkin toplam 27 toplantı gerçekleştirildiği belirtilmiştir.

88. Son 1 yıl içerisinde Kurumda gerçekleşen herhangi bir intihar vakası bulunmadığı, buna karşın 31 kendine zarar verme eyleminin yaşandığı, bu eylemlerin ardından ilgili mahpuslarla bireysel görüşmeler gerçekleştirilerek gerekli görülmesi halinde psikiyatri polikliniğine yönlendirme yapıldığı öğrenilmiştir.

89. Servis personeli tarafından, mahpusların ailevi sorunlarının çözümüne katkı sağlanması ve aile desteğinin güçlendirilmesi amacıyla aile görüşmelerinin gerçekleştirildiği; bu kapsamda son 1 yıl içerisinde toplam 165 görüşme yapıldığı öğrenilmiştir.

90. Görüşülen mahpuslar tarafından, psikolog ile görüşme taleplerinin kısa sürede karşılandığı ve servisin faaliyetlerinden memnun oldukları ifade edilmiştir.

91. Psikososyal servis tarafından, maddi durumu iyi olmayan mahpuslar ile annesi yanında kalan çocuklara yönelik Türk Kızılayı ve çeşitli sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği içinde kıyafet ve oyuncak gibi sosyal yardımların koordine edildiği belirtilmiştir. İncelenen belgelerden, son 1 yıl içerisinde 23 mahpusa ve annesi yanında kalan 45 çocuğa kıyafet yardımı yapıldığı anlaşılmıştır. Ancak görüşülen mahpuslar tarafından, verilen kıyafetlerin mevsime uygun olmadığı ve çoğunlukla tahliye edilen veya nakledilen diğer mahpuslardan kalan eski kıyafetlerin verildiği ifade edilmiştir. Konuya ilişkin olarak İdare tarafından, Kuruma uzun süredir yeni kıyafet yardımı yapılmaması nedeniyle zaman zaman eski kıyafetlerin dağıtıldığı belirtilmiştir.

92. Servis tarafından ayrıca, İdare ve Gözlem Kurulu ile Disiplin Kurulu üyeliği görevlerinin yürütüldüğü; Gözlem ve Gelişim Değerlendirme Raporları ile mahkemelere sunulmak üzere Sosyal İnceleme ve Velayet Raporlarının hazırlandığı; 0–6 yaş grubu çocukların psikososyal gelişimlerinin takip edildiği; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile

¹² Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü’nün 27/10/2020 tarihli ve 57292265-204.08.09-E.898/125525 sayılı yazısında “Kurumda intihar girişimi, kendine zarar verme davranışı veya intihar riski tespit edilen kişilere yönelik vaka değerlendirme toplantısı en kısa süre içerisinde olağanüstü olarak, belirli aralıklarla ise takip ve gözetim amaçlı olağan toplantı yapılmalıdır.” ifadesi yer almaktadır.

Gençlik ve Spor Bakanlığı gibi kurumlarla imzalanan protokollerin uygulanmasına ilişkin faaliyetlerin yürütüldüğü belirtilmiştir.

F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal, Sportif ve Mesleki Etkinlikler

93. Eğitim ve öğretim servisinde 1 öğretmen ile 1 infaz ve koruma memuru; servise bağlı olarak faaliyet gösteren manevi rehberlik biriminde ise 1 vaize görev yapmaktadır. Vaizenin haftanın 4 günü Kurumda bulunduğu, diğer personelin ise hafta içi 08.00-17.00 saatleri arasında çalıştığı öğrenilmiştir.

94. Kurumdaki 5 mahpusun Açık Öğretim Ortaokulunda, 21 mahpusun Açık Öğretim Lisesinde ve 2 mahpusun Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesinde eğitimine devam ettiği bilgisi edinilmiştir.

95. Açık öğretim ortaokulu ve lisesine kayıtlı mahpusların ders kitaplarının Halk Eğitim Merkezlerinden ücretsiz olarak temin edilip mahpuslara dağıtıldığı, açık öğretim fakültesi öğrencilerinin ders materyallerinin ise mahpuslar veya aileleri tarafından karşılandığı belirtilmiştir. Görüşme yapılan mahpuslar, eğitim materyallerine erişim noktasında herhangi bir sorun yaşamadıklarını ifade etmiştir.

96. Kurumda 1 infaz ve koruma memurunun hafta içi her gün 08.00-17.00 saatleri arasında görev yaptığı 1 adet kütüphane bulunmaktadır. Kurum kütüphanesinde 2988 adet kitap bulunduğu ve son 1 yıl içerisinde yaklaşık 200 mahpusun kütüphaneden faydalandığı öğrenilmiştir. Kütüphanede yapılan incelemede yabancı dillerde kitapların da mevcut olduğu görülmüştür.

97. İdare tarafından, mahpusların dilekçe yoluyla Kurum kütüphanesinden ve İlçe Halk Kütüphanesinden haftalık toplam 3 adet kitap talep edebildikleri belirtilmiştir. Mahpusların koşullarında toplam 10 adet kitap bulundurabildikleri ve ders kitaplarının bu sayıya dâhil edilmediği öğrenilmiştir. Görüşülen mahpuslar, kütüphane hizmetlerinden faydalanma sürecinde herhangi bir sorunla karşılaşmadıklarını ifade etmiştir.

98. İdare tarafından, mahpusların gazete ve dergilere dış kantin aracılığıyla erişebildikleri, gazetelere günlük olarak abone olabildikleri belirtilmiştir. Yapılan görüşmelerde bu hususta herhangi bir şikâyet iletilmemiştir.

99. Kurumda 1 adet kuaför odası yer almaktadır. Kuaförlük, güzellik ve kişisel bakım gibi alanlarda düzenlenen kursların bu alanda yürütüldüğü öğrenilmiştir.

100. Kurumda 2025 yılı başından ziyaret tarihine kadar geçen sürede düzenlenen kurslara ilişkin veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Kurs Adı	Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi	Durumu	Katılan Mahpus Sayısı	Belge Alan Mahpus Sayısı
El ve Ayak Bakımı	13/1/2025	25/2/2025	Sona Erdi	12	9
Gıda ve Su Sektöründe Çalışanlar İçin Hijyen Eğitimi	19/4/2025	19/4/2025	Sona Erdi	17	17
İş Sağlığı ve Güvenliği Kursu	22/2/2025	22/2/2025	Sona Erdi	30	30
Makyaj Yapma Teknikleri	17/6/2025	21/7/2025	Sona Erdi	12	10
Manikür-Pedikür Teknikleri	3/3/2025	22/4/2025	Sona Erdi	10	9
Manikür-Pedikür Teknikleri	24/4/2025	30/5/2025	Sona Erdi	8	8
Okuma-Yazma I. Kademe	18/2/2025	2/5/2025	Sona Erdi	9	4
Okuma-Yazma I. Kademe	6/5/2025	2/7/2025	Sona Erdi	7	3
Okuma-Yazma II. Kademe	4/8/2025	29/8/2025	Devam Ediyor	11	

Tablo 3: 2025 Yılında Kurumda Düzenlenen Kurslara İlişkin Veriler

101. Görüşülen mahpuslar, kurs sayısının yetersiz olduğunu, kurslara katılabilmek için uzun süre beklediklerini belirtmiş ve kurs çeşitliliğinin artırılmasını talep etmiştir. İdare tarafından ise kursların Halk Eğitim Merkezinden gelen öğreticiler aracılığıyla verildiği, bu nedenle kursların ancak Halk Eğitim Merkezinin program ve takvimine bağlı olarak sınırlı sayıda ve dönemsel olarak açılabildiği belirtilmiştir. Ayrıca Kurumun fiziki koşullarının da kurs çeşitliliğini kısıtladığı ifade edilmiştir.

102. Yapılan görüşmelerde, mahpusların koşullarında gerçekleştirecekleri el işi faaliyetleri için kantinde yün ve boncuk gibi malzemelerin satıldığı öğrenilmiştir. Ancak bazı

mahpuslar, kantinden satın aldıkları bu malzemelerin koğu aramaları sırasında toplandığını belirtmişlerdir. Ayrıca görüşülen bazı mahpuslar, ACEP sisteminde yaşanan arızalar nedeniyle kantin alışverişlerinde sorunlar yaşadıklarını, sistemden para kesilmesine rağmen alışveriş işlemini tamamlayamadıklarını ifade etmiştir.

103. Servis bünyesinde Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından yapılan sınavlar ile kurs faaliyetleri için tahsis edilmiş özel bir derslik bulunmadığı, bu tür faaliyetlerin kütüphane ve konferans salonu gibi alanlarda gerçekleştirildiği; söz konusu alanların yetersiz kaldığı durumlarda ise koridorlara konulan masalar aracılığıyla ihtiyaçların karşılandığı belirtilmiştir.

104. Manevi rehberlik birimi tarafından, Kuruma yeni kabul edilen mahpuslarla ilk görüşmelerin yapıldığı, ayrıca talep eden mahpuslarla bireysel görüşmelerin gerçekleştirilebildiği belirtilmiştir. Birim bünyesinde hâlihazırda Kur'an-ı Kerim okuma ve tecvit kurslarının yürütüldüğü, Kur'an kursuna 20, tecvit kursuna 15 mahpusun katıldığı; bunlara ek olarak ayda 1 defa konferans ve seminerler düzenlendiği, film gösterimi ile Arapça, ilmihal ve tefsir derslerinin gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Ayrıca, birim tarafından ayda 1 defa koğu ziyaretlerinin de yapıldığı bilgisi edinilmiştir.

105. Kurumda İş Yurdu Müdürlüğüne bağlı olarak kantin, fotoğraf ve fotokopi atölyelerinin faaliyet gösterdiği, bu kapsamda kantin atölyesinde 2 personel ile 2 mahpusun çalıştığı, fotoğraf atölyesinde 1 personelin görev yaptığı, fotokopi hizmetlerinin ise iş yurdu kalemi personeli tarafından yürütüldüğü ifade edilmiştir.

106. Mahpusların, yemekhane, kantin ve temizlik gibi kurum içi hizmetlerde çalışabildikleri belirtilmiştir.

107. Kurumda, mahpuslara meslek edindirmeye yönelik herhangi bir üretim atölyesi bulunmamaktadır.

108. Kurumda 1 adet kapalı spor salonu bulunmaktadır. İdare tarafından, mahpusların spor salonundan haftada 1 defa yarım saat süreyle faydalandığı belirtilmiştir. Görüşülen mahpusların bir kısmı bu bilgiyi doğrulamakla birlikte, bazı koğuşlardaki mahpuslar uzun süredir spor salonundan faydalanamadıklarını, çocukları ile birlikte kalan mahpuslar ise spor salonuna hiç çıkamadıklarını ifade etmiştir. İdare, çocukları ile kalan mahpusların spor salonunu kendi tercihleri ile kullanmadığını belirtmiştir. Mahpuslar ayrıca geçmişte Kurumda düzenlenen voleybol turnuvasından memnun kaldıklarını, benzer etkinliklerin artırılmasını taleplerini iletmışlerdir.

109. Kurumda, 3-6 yaş aralığındaki 6 çocuğun faydalandığı ve tek bir odadan oluşan bir kreş bulunmaktadır. Yenişehir Anaokuluna bağlı bir şube olarak faaliyet gösteren kreşte 1

öğretmenin görev yaptığı belirtilmiştir. Kreşin 09.00-12.00 ve 13.00-14.00 saatleri arasında hizmet verdiği ifade edilmiştir. Ancak kreş öğretmeninin yalnızca eğitim-öğretim dönemi boyunca Kurumda görev yaptığı, bu dönemler dışında çocukların kreşten yararlanmadığı belirtilmiştir. Bu nedenle özellikle yaz tatili gibi uzun dönemlerde çocukların kreş faaliyetlerinden mahrum kaldığı, Kurumda çocuklara yönelik başka bir etkinlik bulunmadığı dikkate alındığında, bu durumun çocukların psikososyal gelişimini olumsuz etkileyebileceği değerlendirilmiştir.

G. Dış Dünya ile İletişim

110. Kurumda açık görüşlerin konferans salonunda gerçekleştirildiği ve bu alanın 14 kişilik bir kapasiteye sahip olduğu öğrenilmiştir. Mahpusların ayda 1 defa açık görüş hakkından yararlanabildiği, 12-18 yaş aralığındaki çocuk mahpusların ise bu haktan her hafta faydalandırıldığı belirtilmiştir.

111. İdare tarafından açık görüş süresinin 1 saat olduğu ifade edilmiştir. Ancak görüşülen mahpuslar, uygulamada bu sürenin genellikle 30 ila 45 dakika arasında değiştiğini belirtmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından kamera kayıtlarının incelenmesi sonucunda bir açık görüşün yaklaşık 40 dakika sürdüğü anlaşılmıştır.

112. Mahpuslar tarafından açık görüşlerin sabah saat 08.00'de başlatıldığı ve bu durumun şehir dışından gelen ziyaretçilerin ulaşımı açısından sorun oluşturabildiği belirtilmiştir. Konuya ilişkin olarak mahpuslar, açık görüş saatlerinin yeniden planlanması yönünde talepte bulunmuştur.

113. Kurumda 13 adet kapalı görüş kabini bulunmaktadır. Görüş kabinlerinde mahpuslar ile ziyaretçilerin arasının cam ile ayrıldığı ve görüşlerin ahize ile gerçekleştirildiği görülmüştür. İdare tarafından, mahpusların kapalı görüş hakkından ayda 3 defa ve 1'er saat süreyle yararlanabildiği belirtilmiştir. Ancak görüşülen mahpuslar bu sürenin fiilen 30 ila 40 dakika arasında değiştiğini ifade etmiş; Ziyaret Heyeti tarafından incelenen kamera kayıtlarında ise bir kapalı görüşün yaklaşık 48 dakika sürdüğü tespit edilmiştir.

114. ACEP projesi kapsamında Kurumda 16 adet görüntülü görüşme cihazı bulunmaktadır. Görüntülü görüşme hakkında mahpusların haftada 30 dakika, çocuk mahpuslar ile yanında çocuğuyla kalan mahpusların ise haftada 60 dakika olacak şekilde faydalandığı öğrenilmiştir.

115. Kurumda 2 adet avukat görüşme odası bulunmaktadır. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemede, odaların mahpus ile avukatın görülebileceği şekilde tasarlandığı anlaşılmış, ancak odalarda ses yalıtımı olmadığı tespit edilmiştir.

116. Kurumda 2 adet Ses ve Görüntülü Bilişim Sistemi cihazı bulunduğu öğrenilmiştir.

117. Kurumdaki televizyonlarda 23 adet kanal bulunmaktadır. Paylaşılan kanal listesi incelendiğinde haber, belgesel, müzik, spor, film ve çocuk kanalları gibi çeşitli kategorilerde yayın yapıldığı görülmüştür. Görüşülen mahpuslar, çocuklar için çizgi film kanalı sayısının artırılmasını talep etmiştir.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

118. TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli, ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Kurum İdaresi tarafından Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere erişimi sağlanmış, mahpuslarla özel görüşmeler yapabilmesi için gerekli önlemler alınmış ve gerekli bilgi ve belgelere erişim vakitlice sağlanmıştır. Bu çerçevede, Kurum İdaresi ve personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler

119. Kurumda görevli personelin hizmet içi eğitim müfredatına kişiler arası iletişim ile işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin eğitimlerin dâhil edilmesi,¹³

¹³ Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesi (AİÖK), CPT Standartları (2001)16, para. 26: “İnsani bir cezaevi sisteminin temel taşı, mahkûmlarla ilişkilerinde doğru yaklaşımın ne olması gerektiğini bilen, işini sadece bir görev değil meslek olarak gören, iyi seçilmiş ve eğitilmiş cezaevi personeli olmuştur. Mahkûmlarla olumlu ilişkiler kurmak, bu mesleğin temel özelliği olarak görülmelidir.”; AİÖK, CPT Standartları, 2'nci Genel Rapor'dan alıntı [CPT/Inf (92) 3], para. 59: “Özgürlüğünden mahrum bırakılmış bir kişinin kötü muamele görmesinin engellenmesinde en iyi teminat, hiç şüphesiz, doğru eğitilmiş bir polis veya cezaevi yetkilisidir. Nitelikli görevliler, kötü muameleye başvurmaksızın görevlerini başarı ile yerine getirebilecekler ve gözaltındaki kişiler ve tutuklularla ilgili temel önlemlere saygı göstereceklerdir.”

- 120.** Personele yönelik düzenlenen insan hakları eğitimlerinin daha geniş katılımı hale getirilerek tüm personeli kapsayacak şekilde yaygınlaştırılması,
- 121.** Yıpranmış ve eski yatakların yenileri ile değiştirilmesi,¹⁴
- 122.** Koğuşlarda yer yatağında yatmakta olan mahpuslar için ranza ve dolabı olmayan mahpuslar için yeterli sayıda dolap temin edilmesi,
- 123.** Anneleriyle birlikte kalan çocukların barındırıldığı koğuşlardaki kırık fayansların ve paslı kapıların onarılması,
- 124.** Anne yanında kalan çocukların temel ihtiyaçları arasında yer alan beşik ve mama sandalyesi gibi malzemelerin temin edilmesi,
- 125.** Anneleri ile birlikte kalan çocuklar için daha fazla oyuncak temin edilmesi,
- 126.** Mahpuslara gönderilen kargoların zamanında teslim edilmesinin sağlanması,
- 127.** Hasta ve/veya engelli mahpusların yerleştirildiği koğuşlarda, tuvalet ve banyolara tutunma barı eklenmesi gibi erişilebilirlik düzenlemelerinin yapılması,¹⁵
- 128.** Kuruma yeni kabul edilen mahpusların geçici koğuşta tutulma sürelerinin, mevzuatta¹⁶ belirtilen azami 3 günlük sınırı aşmayacak şekilde düzenlenmesi ve mahpusların koğuşlara yerleşiminin bu süre zarfında tamamlanması,
- 129.** Kurum imkanları dahilinde sigara içilmeyen bir koğuş oluşturulması,
- 130.** Temizlik malzemelerinin mahpusların ihtiyaçları doğrultusunda daha sık aralıklarla verilmesi,
- 131.** Kurumda yapılan ilaçlamanın, haşere sorunu yaşandığı belirtilen alanlar da dâhil olmak üzere hiçbir bölüm atlanmadan detaylı bir şekilde gerçekleştirilmesi,
- 132.** Kış aylarında yaşanan ısınma sorununun giderilmesi için kalorifer sisteminin kontrol edilerek tüm peteklerin çalışır durumda olmasının sağlanması,

¹⁴ Birleşmiş Milletler, Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar, Kural 21: “Her mahpusa, yerel ve ulusal standartlara uygun olan ve verildiği anda temiz bulunan, iyi korunan ve temizliğin sağlanmasına yetecek sıklıkta değiştirilen tek kişilik ve yeterli büyüklükte bir yatak sağlanır.”

¹⁵ Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi'nin 9'uncu maddesine göre: “Taraflar Devletler engellilerin bağımsız yaşayabilmelerini ve yaşamın tüm alanlarına etkin katılımını sağlamak ve engellilerin diğer bireylerle eşit koşullarda fiziki çevreye, ulaşım, bilgi ve iletişim teknolojileri ve sistemleri dâhil olacak şekilde bilgi ve iletişim olanaklarına hem kırsal hem de kentsel alanlarda halka açık diğer tesislere ve hizmetlere erişimini sağlamak için uygun tedbirleri alacaklardır.” Birleşmiş Milletler, Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar, Kural 13: “Hapishane idareleri fiziksel, zihinsel ya da diğer engelleri olan mahpusların hapishane yaşamına eşitlik temelinde tam ve etkili bir şekilde erişimini sağlayacak makul barınma koşullarını, tam olarak sağlar ve o koşullarda düzenlemeler yapar.”

¹⁶ 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik, Madde 55/5-a: “Kuruma gelen her hükümlü kabul odasına alınır. Bu süre içerisinde hükümlünün kuruma uyumuna yönelik yardım yapılarak, gerekli olan bilgiler sözlü ve yazılı olarak kendisine bildirilir. Kabul odasına alınan hükümlü burada en çok üç gün kalır.”

133. Çamaşırhanede yıkanan çamaşırların hijyenik koşullarda mahpuslara teslim edilmesi için gerekli takibin yapılması,

134. Koğuşların ortak alanları ve havalandırma bahçelerine güvenlik kameralarının yerleştirilmesi,

135. Mevcut kamera sistemindeki kör noktaların giderilmesine yönelik teknik düzenlemelerin yapılması,

136. Detaylı arama sırasında tüm mahpuslara tek kullanımlık önlük verilmesi,¹⁷

137. Personelin mahpuslarla iletişimde, ayrımcı, küçültücü ve onur kırıcı ifadelerden kaçınmaları yönünde farkındalıklarının artırılması,

138. Yemek listeleri ile ilgili olarak mahpusların önceden bilgilendirilmesi,

139. Anne yanında kalan çocuklar için sunulan ek gıda çeşitliliğinin artırılması,

140. Kantinde satılan ürün çeşitliliğinin, mahpusların talepleri doğrultusunda özellikle kahvaltılık ürünler, çocuklara yönelik gıda ve kırtasiye malzemelerini kapsayacak şekilde artırılması,

141. Kurumda kullanılan içme ve kullanma suyunun, 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik uyarınca, düzenli periyotlarla analizinin yaptırılması,

142. Kurs sayısı ile çeşitliliğinin mahpusların ihtiyaç ve talepleri doğrultusunda artırılması,¹⁸

143. Mahpusların talepleri doğrultusunda sportif, kültürel ve sosyal etkinliklerin artırılması,

144. Koğuş aramaları sırasında, mahpusların kantinden temin ettiği el işi malzemelerine el konulmaması,

145. Tüm mahpusların spor salonundan düzenli ve daha uzun süreli olarak faydalanabilmelerini sağlayacak yeni bir planlama yapılması,

146. Kurum içinde çocukların sosyal ve bilişsel gelişimlerini desteklemeye yönelik faaliyetler düzenlenmesi,

¹⁷ Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik’in 34’üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendine göre: “Detaylı arama, hükümlünün utanma duygusunu ihlal etmeyecek şekilde ve görevli dışında kimsenin görmemesini sağlayacak tedbirler alınarak gerçekleştirilir. Arama sırasında hükümlüye tek kullanımlık giyim önlüğü verilir.”

¹⁸ BM Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Rules), Kural 47: “Ancak mahkûmlar, içinde buldukları hücredeki fiziksel şartlar ne kadar iyi olursa olsun, haftalar belki de aylar boyunca hücrelerinde kilitli biçimde çürümeye bırakılamazlar. CPT’ye göre tutukevlerindeki mahkûmların günün makul bir kısmını (sekiz saat veya daha fazla) hücreleri dışında, belirli amacı olan ve değişen faaliyetler yaparak geçirmeleri hedeflenmelidir. Doğal olarak, hüküm giymiş mahkûmların bulunduğu kurumlardaki programlar daha da uygun olmalıdır.”

147. Anneleri ile birlikte kalan çocukların kreş odasından yaz tatili gibi uzun dönemlerde de faydalanabilmeleri için gerekli imkânların araştırılması,

148. Açık görüşlerin sabah erken saatlerde başlaması nedeniyle şehir dışından gelen ziyaretçilerin yaşadığı mağduriyetin giderilmesi için görüş saatlerine yönelik yeni bir planlama yapılması hususunun değerlendirilmesi,

149. Avukat görüşme odalarında gizliliği sağlamak amacıyla gerekli düzenlemeler yapılarak konuşulanların dışarıdan duyulmasını engelleyecek ses yalıtımının sağlanması,¹⁹

150. Anne yanında kalan 0-6 yaş arası çocuklara yönelik televizyon kanal sayısının artırılması,

hususları tavsiye edilmektedir.

2. Yenişehir Halk Eğitim Merkezine Yönelik Tavsiyeler

151. Kurumda yeni kurs faaliyetlerinin yapılabilmesi için gerekli eğitici desteğinin sağlanması,

152. Kurum kreşinin yaz tatili boyunca kapalı kalmasının çocuklar üzerindeki olumsuz etkileri göz önünde bulundurularak, bu süre zarfında çocuklara yönelik farklı etkinlikler düzenlenebilmesi amacıyla bir öğretici görevlendirilmesi,

hususları tavsiye edilmektedir.

3. Bursa İl Jandarma Komutanlığına Yönelik Tavsiye

153. Hastaneye sevk raporu düzenlenmiş ve muayene olması gereken mahpusların hastane sevklerinin en kısa sürede gerçekleştirilmesi için gerekli tedbirlerin alınması²⁰ hususu tavsiye edilmektedir.

¹⁹ Nelson Mandela Kuralları, Kural 61/1: “Mahpuslara, seçtikleri bir avukat ya da hukuki yardım sağlayıcı ile ulusal hukuka uygun olarak gecikmeksizin, alan dinlemesi yapılmaksızın, sansüresiz ve tam bir gizlilik içinde görüşme, danışma ve konuşma için yeterli fırsat, zaman ve kolaylık sağlanır. Görüşmeler, hapisane personelinin görebileceği, ancak duyulmayacak bir ortamda olur.” Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 23.4: “Mahpuslarla avukatları arasında hukukî konularda yapılan görüşmeler, yazışmalar ve diğer iletişimler gizli tutulmalıdır.” Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik’in “Tutuklunun müdafî, uzlaştırmacı ve arabulucu ile görüşmesi” başlıklı 19. maddesi: “Tutuklu, vekâletname aranmaksızın müdafî ile her zaman ve konuşulanları başkalarının duymayacağı, ancak; görüşmenin görevlilerce izlenebileceği bir ortamda, açık görüş usulüne tabi olarak görüşür. Bu kişilerin müdafî ile yazışmaları denetime tabi tutulmaz.”

²⁰ Nelson Mandela Kuralları, Kural 27/1: “Özel bir tedaviye ya da ameliyata ihtiyacı olan mahpuslar, uzmanlaşmış kurumlara ya da sivil hastanelere nakledilir. Bir hapishanenin kendi hastane olanakları varsa, mahpuslar uygun tedavi ve bakım için sevk edildiklerinde bu birimler yeterli insan gücü ve donanıma sahip olur.”

4. Yenişehir Belediyesine Yönelik Tavsiye

154. Kurumun havalandırma bahçelerinde bulunan ve ilçe genelinde bir sorun olduğu belirtilen rögar kapaklarındaki arızanın giderilmesi ve koku sorununun önlenmesine ilişkin çalışma yürütülmesi hususu tavsiye edilmektedir.

5. Türk Telekom'a Yönelik Tavsiye

155. ACEP sisteminde yaşanan ve mahpusların kantin siparişlerinde aksamalara yol açan teknik arızaların giderilmesi hususu tavsiye edilmektedir.

6. Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler

156. Kurum binasındaki fiziksel koşulların yetersizliği, müstakil bir mahpus kabul birimi, derslik ve eş görüşme odası gibi temel alanların bulunmaması, mevcut alanların birden çok amaçla kullanılması ve bu durumun alıkonulma koşulları üzerindeki olumsuz etkileri göz önünde bulundurulduğunda; Kurum binasının kapsamlı bir tadilatının yapılması veya planlandığı belirtilen yeniden inşa sürecinin hızlandırılması hususlarının değerlendirilmesi,

157. Yemek listelerinin hazırlanma sürecini takip etmek ve özel beslenme ihtiyacı olan mahpusların diyetlerini düzenlemek üzere Kurumda bir diyetisyen görevlendirilmesi,

158. Kantinde ürün çeşitliliğinin artırılması için gerekli olan soğuk hava deposu gibi altyapı olanaklarının sağlanması amacıyla ödenek tahsis edilmesi,
hususları tavsiye edilmektedir.